

Dzejniece Ausma Pormale (1939.—1979.) dzīvoja spilgti radošu dzīvi. Četras dzejoļu grāmatas sagaidīja pati, piektā — «Zvaigžņukrusts» — iznāca 1987. gadā.

Seit publicēta dzejoļu kompozīcija raksturo dzejnieces savdabīgo domāšanas veidu un dziļi izjustās parādības sev visapkārt. Skaistums, pēc kura ficcas cilvēks, saule, kas nekad nav izsapņojama, daba... Ar to arī šodien ir stipra Ausma Pormale, ka prātusi mākslinieciski attēlot visu to, kas savijņo sabiedrību un kalpo progresam. Dzejniece gāja cilvēkos, lai saprastu, kas labs, kas ļauns. Mācījās dažādas pantu formas, lai labāk izteiktu savu jūsmu un nosodījumu. Augstākie literatūras kursi Maskavā bija laba skola, kas allaž aicināja uz apvēršņiem. Tos aizsniedz Ausma Pormale ar savas dzejas oriģinālāko daļu.

ILGA RISMANE,
izlases «Zvaigžņukrusts»
sastādītāja

Apcerējums

Tās ir tikai tādas līnijas,
rausfītas un asas,
šīs manas nemīfīgās domas par tevi,
kurām nav miera.

Vai nebūtu labāk piesaulē briedināt klēpi bez tevis!

Beļ līnijas zīmējas skaidrāk un — skadrāk.
Tās lezīžas dienu blāvajā zīdā
un pīrb.

Nopērciet granātābolu,
šķeliet to pušu!
Sulas strūkļa jums šjāks uz lūpām.
Tāda kādreiz ir dzīve —
asu, rausfītu līniju kropļota,
varmācīga un karsta,
beļ svaīga kā auglis.

Ausma Pormale

28. IV AUSMAI PORMALEI [1939.—1979.] — 50.

Baltseja

Šai baltā tukšumā, kur nav nekā, nekā:
Ne sāpju vairs, ne asaru, nedz prieka.
Šai baltā tukšumā, kur viss tik balts un salts,
Nav vietas lielumam, nav vietas arī niekam;
Šai baltā tukšumā, neviens kad neatnāk,
Var krasā mierā aizrīties ar sniegu.
Viss kļūvis sterils, sterils, sterils.
Šai baltā tukšumā melns runcis pamāt sāk,
Sāk pamāt sārtaicainu baltu peli.

In fine

Nerva puksti zem vecas plombas —
Vai tāda nav visa dzīve!
Tikko atspirdzis, izej dārzā,
Kad jau kaulā kož jauna sīve.

Šomēnes jau kuro dienu
Saulē parādās, pazūd un atkal,
Lai atkal zustu, veltīgi cerot.
Preļ tūces sienu staru pakavu apkalt
Saulēs zirgam — nav iespējams.

Jā, ne vienmēr var pārvarēt sevi;
Nožņaugt sāpi, lai uzplaukst liksme,
Ticēt sapnim, nesairt pīšļos;
Uzsūkt mieru un smaidīt tīksmē.

Man ir žēl tavas skumjās sejas,
Savas patiesības un favas.
Tik tuvi, tik tuvi, tik tāli, tik tāli —
Mēs esam kā divas verdošas lavas,
Kas aplaimosies vien bojāejā.

Nesaskaņa

Brauc vien pie pūcēm, manu zēn,
Esi kā bērņībā ganuzēns:
dobumus meklē, ozolos kāp!

Palikšu pilsētā, neiešu mežā es:
svešas man rauduves mežārēs.
Ai, jauku lauku brīnumi jūs!

Kāpēc tik dažādi cilvēkiem raksturi! —
Vai lai es dzejoli rakstu tur,
Kur nav neviena, kas guni kur!

* * *

Reiz ziedošā jūnija dienā
satiku kādu cilvēku:
cilvēks kā visi cilvēki,
tikai mati tam izskafījās
kā savītušas
vītola
lapas,
vaigs bija dzeltens,
kā apbiris putekšņiem,
beļ rokā,
rokā trīcēja glāze...
Nezinu,
kas tajā bija,
beļ viņš no tās dzēra,
dzēra un smaidīja...
Tad —
manī ieurbās baismīgas acis,
tad —
redzēju sarkanu muti...
Kad es izrāvos,
mute sāka runāt.
Tā stāstīja legendu.
Legendu
par vienu sašķeltu veselu,
beļ būtībā par divām vienofām pusēm
kā tās kļīstot pa zemi,
kā tās meklējot viena otru.

Vienkārša dziesma

Pirmā sniega fīrā diena —
Vai tu tāda būsi viena!
Pirmā skūpstā baltā liesma —
Tu tā esi, sniega dziesma.

Cītai zaļā lapa smaida:
Pavasara mīla gaida.
Man ir atvasaras veldze —
Karsta smeldze.

Ilgi ilgots, smagi cerēts,
Nav nekad pa virsu cīrēts,
Domu dzelme dziļi rakta:
Iemirgojas spoža sakta.

Vai tad brīnums, ka ir labi,
Ka mēs beidzot kopā abi!
Pirmā sniega svaigais baltums —
Vēl nav jūtams saltums.